

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

شرح درس **اقتصاد بیمه** دوره کارشناسی اقتصاد ترم: اول ۱۴۰۳-۰۴
زمان و محل تشکیل کلاس: شنبه‌ها: ۱۵:۰۰-۱۳:۰۰ در کلاس ۲۱۸ ابن سینا
تاریخ و ساعت امتحان نهایی: ۱۴۰۳/۱۱/۰۱ ساعت ۱۰:۰۰-۰۸:۰۰
مراجعه حضوری: روزهای شنبه ۱۱:۰۰-۱۰:۰۰ و یا با تعیین وقت قبلی
مدرس: دکتر صفرزاده شماره تلفن دفتر: ۸۵۶۹۲۷۴۵
پست الکترونیکی: e.safarzadeh@alzahra.ac.ir
وبسایت درس: <http://staff.alzahra.ac.ir/safarzadeh>

هدف درس: یکی از الزامات و ملاحظات اصلی فعالیت‌های اقتصادی ایجاد شرایط ثبات و اطمینان در سپهر اجتماعی و اقتصادی جوامع است. از مهمترین کارکردهای صنعت بیمه ایجاد چنین شرایطی است. بر این اساس هدف اصلی این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم کلیدی و اساسی بیمه‌های بازرگانی، کارکردها، ویژگی‌ها، اهمیت و ضرورت این بیمه‌هاست. این آشنایی منجر به شناخت مناسب نسبت به صنعت بیمه در ایران و سطح بین‌المللی خواهد شد. انتظار می‌رود در پایان درس دانشجویان با مفاهیم موصوف آشنایی یافته و بتواند در حوزه عمل از آن استفاده نماید.

پیش‌نیازها: اقتصاد خرد با تاکید بر فعالیت (تولید، مصرف و ...) در شرایط عدم اطمینان، آمار برای اقتصاد و آشنایی مقدماتی با اقتصاد کلان

سرفصل‌ها:

۱. بیمه و نقش آن در اقتصاد

- ✓ مبانی و تعاریف
- ✓ ریسک‌ها و تعاریف آن‌ها در طول زمان
- ✓ اهمیت کلان اقتصادی بیمه
- ✓ کارکردهای بیمه
- ✓ تعیین‌کننده‌های اصلی تقاضای بیمه

۲. مطلوبیت انتظاری

- ✓ امید ریاضی
- ✓ مطلوبیت
- ✓ مطلوبیت انتظاری
- ✓ تصمیم‌گیری بر اساس مطلوبیت انتظاری
- ✓ مطلوبیت انتظاری و بیمه

۳. ریسک‌ها: سنجش، ادراک و مدیریت

- ✓ تعریف و سنجش ریسک
- ✓ ادراک ذهنی ریسک، ریسک‌گریزی و تابع مطلوبیت ریسک
- ✓ تمایل به پرداخت برای اطمینان، ریسک‌گریزی و احتیاط
- ✓ برآورد ریسک‌گریزی
- ✓ ابزارهای مدیریت ریسک
- ✓ اثربخشی مدیریت ریسک و سنجش‌های سیاست ریسک

۴. تقاضای بیمه (مدل پایه)

- ✓ نظریه تقاضای پوشش بیمه
- ✓ مدل تقاضای ثروت مشروط به وضعیت

۵. تقاضای بیمه: کاستنی‌ها و ریسک‌های غیر قابل بیمه

- ✓ کاستنی‌ها و فرانشیزها
- ✓ تقاضای بیمه و کاستنی‌ها
- ✓ تقاضای بیمه و ریسک‌های غیر قابل بیمه
- ✓ تقاضای بیمه و نظریه بازار سرمایه

۶. عرضه بیمه

- ✓ محاسبه سنتی حق بیمه
- ✓ مدل‌های مالی قیمت‌گذاری بیمه
- ✓ صرفه‌های ناشی از وسعت یا تنوع
- ✓ صرفه‌های ناشی از مقیاس

۷. بازار بیمه و اطلاعات نامتقارن: کژگزینی و مخاطرات اخلاقی در بازار بیمه

- ✓ اطلاعات نامتقارن و تبعات آن
- ✓ مخاطرات اخلاقی
- ✓ کژگزینی
- ✓ کژگزینی و مخاطرات اخلاقی در کنار هم
- ✓ تقلب در بازار بیمه

۸. قیمت‌گذاری بیمه

- ✓ اصل مطلوبیت برابر
- ✓ حق بیمه ریسک
- ✓ قیمت‌گذاری آکچوئری بیمه
- ✓ مدل CAPM بیمه
- ✓ قیمت‌گذاری اختیار معامله بیمه
- ✓ مدل ارزش فعلی بیمه

۹. تنظیم‌گری و نظارت در صنعت بیمه

- ✓ اهداف و انواع تنظیم‌گری در بازار بیمه

- ✓ نظریه‌های تنظیم‌گری در بازار بیمه
- ✓ تاثیرات تنظیم‌گری در صنعت بیمه
- ✓ روندهای اخیر در تنظیم‌گری بازار بیمه

منابع اصلی:

۱. زایفل، پتر، آیزن، رولاند (۱۴۰۰)، اقتصاد بیمه، ترجمه وحید ماجد، پژوهشکده بیمه.
۲. ریس، رای، اچیم وامبا (۱۳۹۰) اقتصاد خرد بیمه، ترجمه علی سوری، پژوهشکده بیمه.

منابع کمکی:

۱. صفرزاده، اسماعیل و همکاران (۱۴۰۰)، مطالعه تطبیقی طراحی ساز و کار مبادله بیمه عمر در بازار سرمایه و الزامات آن، طرح پژوهشی شماره ۱۴۰، پژوهشکده بیمه.
۲. اعلائی، محبوبه، صفرزاده اسماعیل، ابراهیم نژاد، خدیجه (۱۴۰۲)، قیمت‌گذاری اوراق مبادله بیمه عمر در بازار ثانویه با استفاده از رویکردهای قطعی، احتمالی و تصادفی برای ایران، تحقیقات مالی، دوره ۲۵، شماره ۲.
۳. صفرزاده، اسماعیل، سالاریه، سحر (۱۴۰۱)، تاثیر صنعت بیمه بر سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران، پژوهشنامه بیمه، دوره ۱۲، شماره ۱، پیاپی ۴۳.
۴. صفرزاده، اسماعیل و همکاران (۱۴۰۰)، عوامل موثر بر پدیده کژگزینی در بیمه درمان تکمیلی و راهکارهای مقابله با آن: مطالعه موردی یک شرکت بیمه ایرانی، مجله تحقیقات اقتصادی، دوره ۵۶، شماره ۳، پیاپی ۱۳۵.
۵. صفرزاده، اسماعیل، جعفری، هدی (۱۳۹۲)، ارتباط غیر خطی بین ضریب نفوذ بیمه و درآمد سرانه، فصلنامه علمی پژوهشی مدل‌سازی اقتصادی، سال هفتم، شماره ۴، پیاپی ۲۴.

ارزیابی و معیار نمره دهی:

- ۱- در طول ترم هشت مورد تمرین در خانه خواهید داشت که ارزش کل آنها تا سقف ۲۰٪ کل نمره درس خواهد بود.
- ۲- امتحان میان ترم در روز شنبه ۳ آذر ماه ۱۴۰۳ تا پایان سر فصل پنجم خواهد بود که ارزش آن ۳۰٪ کل نمره درس خواهد بود.
- ۳- امتحان پایان ترم در ۱۴۰۳/۱۱/۰۱ از کل مباحث خواهد بود که ارزش آن نیز ۵۰٪ کل نمره درس خواهد بود.
- ۳- فعالیت‌های کلاسی ۲ نمره مازاد بر ۲۰ خواهد داشت.

قوانین و مقررات کلاس:

۱. امتحان پایان ترم تشریحی بوده و مباحث مربوط به امتحان میان ترم برای امتحان نهایی حذف نخواهد شد.
۲. هرگونه تغییر در برنامه درسی اعم از عدم تشکیل کلاس، برگزاری جلسات فوق‌العاده و یا جبرانی و نیز تغییرات سرفصل‌ها و تکالیف و امتحانات از پیش به اطلاع دانشجویان خواهد رسید.